ELENA LAZĂR (BURLACU)
"Petru Maior" University of Târgu-Mureș

POETRY AND AUTOBIOGRAPHY

Abstract: When the waters will be placed in their place, the maturity and the experience will be told the word, wisdom will be appeased thoughts, not once unattainable, the writer expresses his desire to write his autobiography, trying this time to not make literature, neither repeating things, people and stories about what it has been mentioned in the previous works. At the old age, accepting clear that the time is measured, he believes that the crucial events of ' 89, announcing the "change", they result the changes in all order, so cultural, arriving the time that "prose type esopic" is replaced by a literature truth, not excluding, also, fiction literature, useful on her side.

Keywords : Truth, journal, poetry, autobiography, school.

Când apele se vor fi aşezat în matcă, maturitatea şi experienţa îşi va fi spus cuvântul, înţelepciunea va fi domolit gândurile, nu o dată năstruşnice, scriitorul îşi exprimă dorinţa de a-şi scrie autobiografia, încercând de astă dată să nu facă literatură, nici să repete lucruri, oameni şi întâmplări despre care s-a mai pomenit în lucrările anterioare.

„Vorbe mari nu mi-a plăcut să spun în nici o împrejurare. Am fost un obişnuit locuitor al Terrei, la longitudinea şi latitudinea arătate, destul de nefericit în unele perioade, norocos în altele, cu prieteni puţini dar credincioşi, cu duşmani nu atât de răi şi cu iubite cărora le mai păstrez încă un locşor în inima mea atât de încăpătoare.

(...) de data asta, inima şi vârsta mă îndeamnă să aştern pe hârtie lucruri nepomenite până acum, întâmplări neprelucrate de imaginaţie, scene reale şi oameni adevăraţi, aşa cum i-am cunoscut, fapte cărora nu le mai adaug nimic, nici măcar acea dulce lumină care dă lucrurilor trecutului o aură melancolică ce seamănă deseori cu minciuna".[1]

La anii senectuţii, acceptând senin că timpul îi este măsurat, consideră că evenimentele cruciale din '89, anunţând „schimbarea", atrag după ele schimbări de tot ordinul, deci şi de ordin cultural, sosind timpul ca „proza de tip esopic" să fie înlocuită de o literatură a adevărului, fără a exclude, însă, literatura de ficţiune, trebuitoare pe palierul ei.

Literatura autobiografică, însă, de tip jurnal şi nu numai, „*va trebui să se dezbare de toate acele ocolişuri, fente şi dedesubturi şi să nu mai încerce să păcălească pe nimeni*". Mai ales că acum „*trăim epoca descoperirii greşelilor, «fault finding Age*»".[2]

„*Calea aleasă, aceea a realei mele autobiografii, este o primă mişcare pe care o fac pentru a mă dezbara de cuvinte în doi peri, de fraze goale, de metafore şi parabole".*[3]

Cartea lui Olăreanu capătă valoare atât prin „momentele" pe care le relevă, cât şi pentru „mutaţiile" pe care autorul şi le asumă, încercând să-şi depăşească formula, renunţând la prezentarea autobiografică succesivă (la şcoală, la universitate, în instituţiile unde a funcţionat) redactând, în final, un memorial fără omisiuni, distorsiuni, ocultări.

În prima parte a operei, reconstituie „*primii douăzeci de ani*", de la anii copilăriei petrecuţi la Huşi, la adolescenţa atât de fecundă pentru viitorul prozator, de la Târgovişte.

---

[1] . Costache Olăreanu, *„Poezie si autobiografie. Micul Paris",* Editura: Cartea Românească. Bucureşti,1994, pp.12-13.
[2] . Nicolae Oprea, *„Costache Olăreanu. Literatura autobiografică",* În *Calende,* nr. 4-5(88-89), 1999, p.5.
[3] . Costache Olăreanu, op. cit., p. 27.

BDD-A21738 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:47 UTC)

El vrea să rostească acel adevăr atât de ocolit pe parcursul tumultoasei sale vieţi, imposibil de rostit în anii dictaturii, resimţind mai curând nevoia imperioasă de a-şi restaura trecutul, decât de a-l transpune în tradiţia unei fraze memorialistice, neurmărind neapărat o reconstituire epică. Insistă asupra punctelor nevralgice, sensibile care i-au marcat existenţa, schimbându-i traiectoria vieţii: relaţia tată-fiu, rupturi, conflicte, traume politice (bombe cu efect întârziat) ca şi o tardivă reconciliere şi identificare.

„Autobiografia" este o punere în ecuaţie a Adevărului, în detrimentul atâtor „adevăruri" fabricate, date „la comandă", pe care le conţin operele anterioare.

Ceea ce interesează în mai mare măsură este relaţia dintre ficţiune şi datele propriu-zis biografice, aşa cum apar ele în cărţile autorului.

Oricât încearcă scriitorul a-şi curăţa pana de povara metaforei, a oricărei încărcături stilistice, preferând stilul alb, scriitorul reintră-n „cămaşa" sa de câte ori are prilejul dând cititorului câteva portrete, scene reflecţii remarcabile, cum ar fi scena intrării ruşilor în micul oraş de la poalele Carpaţilor, prezenţa copleşitoare a tatălui, ca şi a lui Călinescu sau Mihai Ralea, ori confraţi literari precum Radu Petrescu.

Sunt şi alte excelente comentarii, paranteze reflexive care acordă textului autobiografic interes şi actualitate, cum ar fi meditaţia sinceră şi directă asupra condiţiei prozei dinainte de '89, ca şi nevoia de a „reînvăţa" scrisul, a reveni la „*bunele şi cinstitele metode de a comunica cu cititorul, fără a-l mai zăpăci şi chiar minţi.*

Secţiunea intitulată „*Primii 20 de ani*" constituie un bun prilej de cunoaştere a copilului şi adolescentului Costache Olăreanu şi a familiei sale, etapele vârstei ca şi amănuntele familiale, surprinse cu o maximă sinceritate.

Uşor hazardându-ne, se poate încerca o comparaţie, asemănând sau deosebind, copilul humuleştean de cel huşean, „marca" huşeană, dacă nu ar fi avut atâtea în comun cu „târgovişteniii", cu siguranţă ar fi fost, structural, revendicată din Creangă. Şi este într-o oarecare măsură, calităţile sale de povestitor fiind puternic impregnate în fibra lui, reminiscenţă a unei gene ancestrale, din nu ştiu care parte venită.

Scriitorul o duce cu sine „casă a melcului", transmiţând-o urmaşilor în forma cea mai pură, cu o generozitate debordantă, gena sa de incontestabil narator coborând, dacă nu direct din Creangă, din neamul moldovenesc cu siguranţă.

Astfel spus, dintre cei trei „târgovişteni" (numai Mircea Horia Simionescu era get-beget !) Olăreanu rămâne cel mai viu, mai „fresh", în sens tradiţional, pe trăirea lui neaoşă grefându-se, cum era şi firesc, elemente şi particularităţi tipic, munteneşti, ca o dovadă clară a trecerii sale, nu tocmai întâmplătoare, şi a vieţuirii pe aceste meleaguri.

Ironia şi autoironia, şarja, arme incontestabile ale scrisului său coexistă, împletindu-se armonios, cu sfătoşenia, umorul subtil şi bonomia, curgerea domoală, „poveste din poveste" şi după ea altă poveste, care duc cu gândul tot la Creangă.

Dacă la Creangă totul e haz şi bucurie, amprentă a copilăriei fără griji, la C. Olăreanu sentimentele curg amestecate, copilăria sa fiind brăzdată de lumini şi umbre, neîmplinirile sufleteşti dar şi bătăile pe care i le administra severul său tată (fără ca biata mamă să poată interveni) lăsându-i un gust amar şi o neputinţă de-a uita pentru tot restul vieţii.

„Edenul" copilăriei lui Nică al lui Ştefan Apetrei nu este tulburat de nici un nor (viaţa lui în familia de răzeşi, curaţi la trup şi la suflet fiind în armonie cu „Ozana cea frumos curgătoare"). În sufletul scriitorului de mai târziu întâlnim acelaşi paradis nepierdut, din vremea copilăriei pe care îl retrăieşte, oarecum, prin scris, la lumina ce răzbate prin ferestrele mici ale bojducii lui din Ţicău, copie atât de vie şi de caldă, a casei din Humuleşti, în care marele povestitor a văzut lumina zilei.

Toate întâmplările al căror erou e Nică au o aură a lor, aparte, filtrate prin inocenţa vârstei prelungită la anii maturităţii, când sunt aşternute „Amintirile" eternei copilării, care capătă sub geniul lui Creangă (neîntrecut) valoare universală.

BDD-A21738 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:47 UTC)

La Olăreanu lucrurile stau altfel !

Copilăria lui este una adumbrită de relaţia cu tatăl său, (cu toate eforturile compensatorii ale mamei, singura care i-a înţeles până la un punct frământările), între simţire şi exteriorizarea ei, căscându-se un hău.

Cu trecerea anilor mânia împotriva tatălui (pe care, paradoxal, îl aprecia în egală măsură, pe cât îl ura) avea să se mai estompeze, rămânând însă urmele, cum reiese şi din operă, adânc încrustate în memoria lucrurilor, rănile care, la fiecare adiere de aducere aminte sângerau. Scriitorul, cum însuşi o mărturiseşte, avea să-şi ierte tatăl, în final, singura problemă fiind neputinţa de-a uita că nu i-a fost alături „la momentul potrivit", când el ar fi avut nevoie.

„*Doamne, ce harapnic ţi-oi da eu ! N-ai ce mânca la casa mea ? Vrei să te buşască cei handralăi prin omăt ? Acuşi te descalţ !" sau „Na, satură-te de cireşe, spânzuratule ! Oare, multe stricăciuni am să mai plătesc eu de pe urma ta ?"* sună mult mai condescendent decât atitudinea severului procuror care-şi închidea fiul în cameră pentru a-i aplica pedeapsa, bătându-l cu a sa curea până ce mama nu mai suporta şi sărea în apărarea copilului, fără prea mare succes însă. Asemenea scene care nu întâmplător s-au imprimat dureros pe retina copilului agresat, nu s-au întâmplat vreodată în familia humuleşteanului, indiferent de năzbâtiile pe care le-ar fi făcut (în limitele bunei credinţe, evident !).

Aşa s-au putut naşte nemuritoarele scene din „La cireşe", „La scăldat", Pupăza din tei", graţie minunatei şi sănătoasei gene a părinţilor, buni credincioşi, cu teamă de Dumnezeu şi cu iubire de oameni şi de viaţă în esenţa ei.

De aceea tot ce i se întâmplă copilului năzbâtios din „Amintiri", poznele, şi nu puţine, care nici în cazul lui nu rămâneau fără urmări „pe spinare", au gustul şi culoarea mierii, senzaţii care nu se pot uita nici de către autorul-trăitor şi nici de către cititor, ele traversând „Amintirile" ca un fluid dulce şi cald.

„*Şi, Doamne, frumos era pe atunci, căci şi părinţii şi fraţii şi surorile îmi erau sănătoşi, şi casa ne era îndestulată, şi copii şi copilele megieşilor erau de-a pururi în petrecere cu noi şi toate îmi mergeau după plac, fără leac de supărare, de parcă era toată lumea a mea !"*

Nici urmă de o asemenea stare de bine, de plinătate, în paginile lui Olăreanu, referitoare la Huşii copilăriei şi adolescenţei lui, deşi şi pentru el Huşii, rămân un fel de paradis, dar unul regăsit ori întregit cu mijloace scriitoriceşti, diferit de al lui Creangă, în care inefabilul îşi face loc într-o realitate, ea însişi de poveste, de fel cosmetizată.

Amintirile din anii copilăriei, atâtea câte sunt nu au aureolă, sunt seci, fără căldură şi vibraţie, aproape că nu sunt „amintiri" în sens humuleştean, ci informaţie aridă, nostalgiei, luându-i locul, adesea mânia, resentimentul, deloc reţinute, exprimate cu amărăciune evidentă întrucât iertarea fără uitare nu are prea mare valoare, fiinţa rămânând pradă oricărei vulnerabilităţi, fără putere de apărare.

Pe cei doi scriitori şi a lor copilărie îi mai desparte (dincolo de iubirea sau neiubirea părinţilor) şi mediul în care ei se ridică, „flăcăi la casa părinţilor" în satul Humuleşti, respectiv, oraşul R., cum apar Huşii în „Confesiuni paralele" sau Huşi cum devoalat, apare în „Poezie şi Autobiografie".

Citadinismul ca şi fenomenele socio-politice, anii de detenţie ai tatălui au apăsat pe umerii fragili ai copilului Olăreanu, această „moştenire" nedorită de autor făcând din copilul neformat, dar nici iubit îndeajuns (nedorit chiar, dacă ne gândim la cuvintele tatălui care şi-a pierdut fetiţa de 6 ani) un ins introvertit înainte de timp care, poate şi din această cauză, pe parcursul vieţii, nu a luat întotdeauna hotărârile cele mai înţelepte simţindu-se un veşnic inadaptat şi un rebel, în căutarea permanentă a identităţii.

Pe acest fond, la graniţa cu alienarea şi rebeliunea, ca reacţie a vârstei şi introvertirii, apariţia celor doi „târgovişteni" în viaţa sa, prietenii de nedespărţit de mai apoi, sunt o mană

BDD-A21738 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:47 UTC)

cerească, dar providenţial pentru tânărul în derivă, aflat la răscruci, fără nici o perspectivă clară la acea vreme.

Sub influenţa lor, tânărul schimbă macazul, viaţa lui cunoscând o nouă deschidere spre o maturizare precoce, benefică pentru perioadele ce vor urma, în ciuda tuturor capcanelor care aveau totuşi să-l pândească şi de care nu se făcea singur vinovat.

Lăsând în urmă preocupările sterile de până atunci, coteşte spre o existenţă ce presupune acum o anume ţintă şi ordine, a lui proprie, un ideal care se contura odată cu personalitatea sa, un rol important în formaţia sa avându-l lectura, şi nu una întâmplătoare ci una pe criteriu valoric, al selecţiei riguroase, un aport important având şi cei doi apropiaţi ai săi, confidenţi şi interlocutori de substanţă.

Acum descoperă şi valoarea bibliotecii personale a tatălui său pe care nu prea o băgase până atunci în seamă, acum apar şi primele producţii literare, poeziile, publicate în „foile" scoase de prietenii săi, într-un unic exemplar. Erau efuziunile unor tineri liceeni dornici de afirmare şi dezbateri de idei.

Erau tineri cu aripile întinse, care îşi aşteptau zborul. Erau tineri cu o cultură deja, clădită asiduu, pe cont propriu, încă în căutări care prefigurau prin producţiile lor timide, în embrion, nucleul unei grupări literare „Şcoala de la Târgovişte" de mai târziu.

Erau tineri care se împlineau pe cont propriu şi la cote înalte.

Era firesc ca asemenea preocupări de o profunzime ce depăşea vârsta celor doi, Radu Petrescu şi Mircea Horia Simionescu, aveau să-l seducă pe tânărul Olăreanu, deschizându-i drum.

În final se prefigurează germenii constituirii grupului care, mai târziu, va fi cunoscut sub numele de „Şcoala de la Târgovişte", fiind pomeniţi aici Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Petru Creţia, de care autorul îşi va lega pentru totdeauna destinul literar.

Mijlocul volumului, fără a sparge continuitatea organică a operei pune în lumină un grupaj de versuri scrise de Olăreanu în anii 1945 – '47, poezii ce aruncă o punte între avangardişti şi optzeciştii postmoderni, cultivând iconoclastia, dezinvoltura, nonşalanţa.

„*Micul Paris",* a treia secţiune a cărţii este jurnalul, reluat de autor după aproape 40 ani, textul acoperind treisprezece luni, timp în care autorul a fost consilier şef la cultură în cadrul Primăriei Capitalei. Textul este rotunjit, bine structurat, concentrat, cheia cărţii constituind-o următoarea însemnare:

„În fond, sufletul românesc are două dimensiuni: dimensiunea Eminescu şi dimensiunea Caragiale. Ele sunt şi cele două măşti pe care le purtăm alternativ. Mai prost e când le încurcăm: facem haz când ar trebui să plângem şi plângem când ar trebui să ne prăpădim de râs."

Prin această prismă e privită lumea culturală a capitalei în perioada '91 – '92, jurnalul constituindu-se din acest punct de vedere un document.

Titlul jurnalului sună ironic dacă ne gândim că Bucureştiul în perioada aceea, ca şi mai târziu era departe de ceea ce altădată fusese iar lumea lui, în majoritatea sa e suburbană.

Această panoramare a „comediei umane" din peisajul bucureştean postdecembrist este un prilej optim pentru autor de a-şi etala virtuţile de fin observator al acestei vieţi diverse, groteşti şi caricaturale, galeria de portrete fiind fascinantă şi reprezentativă pentru perioada văzută de autor.

„Fruntaşi politici de toate extracţiile", spune Mircea Zaciu, comentând opera, „figuri împinse în prim-planul provizoriu al vieţii culturale, aventurieri sau cameleoni ai fostului regim intraţi în travestiul celui nou, anonimi solicitanţi de posturi şi locuinţe, escroci şi fantaşti, lichele şi bolnavi psihici, artişti necăjiţi şi speculanţi veroşi, ingenui şi bestii, fauna e balzaciană şi ea foieşte în paginile jurnalului cu o virulenţă extraordinară."[4]

[4] . Mircea Zaciu, „*Departe. Costache Olăreanu*", În *Familia*, nr. 4, 1995, p.10

BDD-A21738 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:47 UTC)

Sentimentul care însoţeşte notele zilnice, e sentimentul unei insatisfacţii, al neajunsurilor acestui gen, al rostuirilor acestui tip de literatură tot mai gustat, totuşi, atât de autori cât şi cititorii lor.

Nu e mai puţin adevărat, însă, că, în absenţa prozei fictive, menite să dea posterităţii imaginea tulburătoare a devălmăşiei ultimilor ani de istorie a societăţii noastre, un asemenea jurnal se citeşte cu sufletul la gură, deşi mai stăruie, pe undeva, prejudecata că un asemenea tip de proză, „de frontieră", rămâne sub performanţele epicului românesc, al ficţiunii transfiguratoare.

Pe fondul recrudescenţei „textelor de frontieră", nu poate fi pusă la îndoială dezvoltarea prozei memorialistice după '89.

Amploarea fără precedent a fenomenului se explică în primul rând prin recuperarea unor teme interzise în regimul trecut: încarcerarea, exilul, rezistenţa anticomunistă din munţi, viaţa politicienilor interbelici şi a casei regale, faţa ascunsă a existenţei în totalitarism, creându-se un climat mai destins în care se publică exploziv, de-a valma, cu fervoare memorii ale personalităţilor politice, amintiri ale deţinuţilor, confesiuni din exil, jurnale, etc., apărând pe frontispiciul publicistic nume demult uitate sau interzise în epoca gri: Nicolae Titulescu, Armand Călinescu, Grigore Gafencu, Nechifor Crainic, Constantin C. Giurescu, Mircea Eliade, confesiunile lor corespunzând orizontului de aşteptare al cititorului actual cuprins de febra lecturilor „restituţio", recuperatoare.

Pe fondul acestui fenomen, complex în sine, putem spune că asistăm la reabilitarea unei literaturi a adevărului, concepută în absenţa cenzurii şi a autocenzurii, o literatură care, ca şi în cazul scriitorului nostru, renunţă, irevocabil, la procedeele de mascare şi transfigurare a realităţii crude.

Astfel, jurnalul intim se detaşează ca formă a supravieţuirii şi a rezistenţei morale, cu câteva exemple notorii:

„Jurnalul", I – II de Mircea Zaciu;

„Jurnalul unui jurnalist fără jurnal", de Ion D. Sârbu;

„Evadări în lumea liberă", de Adrian Marino:

„Jurnalul fericirii", de N. Steinhardt, ultimul, un jurnal mai degrabă memorial.

Această literatură a fragmentului cu tentă autobiografică fusese însă anticipată de „Şcoala de la Târgovişte", prin exponenţii săi:

- Radu Petrescu („Ochean întors", „Părul Berenicei" şi „A treia dimensiune");
- Mircea Horia Simionescu („Trei oglinzi");
- Tudor Ţopa („Punte");
- Costache Olăreanu („Confesiuni paralele").

„Târgovişteniі" şi „şcoala" lor reprezintă, fără-ndoială, un caz special, întrucât ei fixează în fond, condiţia jurnalului ca text ce *„survolează frontiera literară"*.

Semnul, ca reacţie a grupării în noile condiţii sociale vine dinspre Costache Olăreanu, prin cărţile „Poezie şi autobiografie" şi „Lupul şi chitanţa".

Literatura autobiografică, rezumându-se la relatarea exactă a evenimentelor, conform principiului autarhic al sincerităţii, devine astfel anti-literatură,deplasându-se grabnic către sfera non-fictivului, detaşându-se de ficţiunea autobiografică în manieră deghizată, documentul existenţial fiind cel care primează, într-o revalorificare voit-obiectivă a propriei vieţi sub semnul retrăirii prin scris.

Pe linia acestui tip de scriere retrospectivă mai importantă devine arta rememorării, decât actul creaţiei, ca atare. Şi nu întâmplător este, în acest sens, dezicerea de literaritate, atitudine proprie diariştilor şi subliniată de Costache Olăreanu.

Ecuaţia se complică în cazul său, deoarece scriitorul trebuie să evite nu numai informaţiile transferate în romanele autobiografice, ci şi faptele rememorate în proza confraţilor de generaţie:

BDD-A21738 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:47 UTC)

„Dar, pentru că lucrurile astea au mai fost scrise, nu mai insist asupra lor. Orice cititor le poate găsi în cărţile lui Mircea Horia Simionescu, în „Didactica nova" a lui Radu Petrescu sau în cărţile subsemnatului".

Oricât şi-ar impune, scriitorul nu poate produce antiliteratură. Notaţia frustră, consemnarea faptului brut, dintr-o istorie recentă definesc însă jurnalul anilor 1991 – 1992, ilustrată în „Micul Paris".

Îndoiala permanentă a diaristului trădează însă intenţia artistică: „*Pur şi simplu nu mai văd rolul acestui jurnal. Cu totul alta era situaţia în '49, al doilea an bucureştean al meu «Mă formam». Acum nici nu mă formez şi nici nu formez pe alţii. Iar din punct de vedere literar, însemnările n-au acea sclipire care să le facă delectabile, cum a fost cazul cu «Ucenic la clasici» (acea proză subţire, imaculată care acoperă mizeria prezentului, transfigurând-o), ce lipseşte ? Răspund printr-un singur cuvânt: poezia "*.[5] „Cum deducem din această definiţie ad-hoc a minciunii artistice: A scrie jurnal = a te minţi frumos !"[6]

Sesizabil este faptul că prozatorii „Generaţiei '80" au multe în comun cu „târgovişteni" cu mentalitatea lor ludică şi metaliterară, autobiografică şi ironică, interesată de potenţialul estetic al pastişei, ironiei şi parodiei.

Dacă stăm drept şi judecăm retroactiv, toate caracteristicile de mai sus enumerate apar în literatura noastră, încă de la începuturile ei, la un Negruzzi, Kogălniceanu, Alecsandri şi mai târziu, la clasicii Odobescu, Haşdeu, Caragiale şi Creangă.

„De fapt, târgovişteni sunt, ca şi autorii prejunimişti (...) ,nişte „scriitori-amfibie,«eclectici»,[7] tributari a două tipuri de viziune:

- cea modernă, pe care o trag înapoi, spre negaţia de sine şi
- cea transmodernă, pe care o împinge înainte acuta conştiinţă a devenirii formelor şi motivelor literare. „Şcoala de la Târgovişte" fiind înainte de toate, un atelier de lectură, unul de înaltă clasă.

Târgovişteni ştiu totul despre literatură şi încă ceva, pe deasupra.

Dorind să fie de la bun început nişte clasici („Ucenic la clasic"), adică nişte scriitori ieşiţi din actualitate, ei sunt mai mult decât nişte moderni, regăsind tiparele invariabile ale tradiţiei pentru a le resemantiza în formele din nou viabile.

La ei realul este înglobat în cultură, prezentul în mit. Au ştiut de la bun început că orice scriere literară este „la urma urmelor, un fel de insectă prinsă în cristalul transparent al tradiţiei, situaţie care o face cu atât mai fascinantă, mai poliedrică". Trecerea privirii epice prin acest cristal în care s-au topit, implacabil, tehnici, teme, procedee, motive anterioare, este în cazul lor, o operaţie la vedere.

Invenţia pare exclusă, singura cu putinţă, rămâne inovaţia.

Ceea ce izbeşte, în primul rând, la acest prozator superior este caracterul literar al compunerilor sale, voinţa şi aş zice, chiar obsesia literarului.

Toţi „târgovişteni" forează în spaţiul individualului, ca într-un teritoriu strident neconvenţional şi plin de prospeţime, poate şi cu conştiinţa că autoanaliza e aceea care creează stilul.

Toţi „târgovişteni" scriu jurnale sau adoptă formula jurnalului ca structură a scrierilor lor de ficţiune, pentru ei viaţa fiind un jurnal, iar jurnalul nu e un text non-literar ci celălalt nume al operei.

Concepţia tânărului Eliade despre „romanul indirect" capătă, astfel, amploare şi o nouă profunzime, deşi la el e vizibilă o fractură între lumea vieţii şi cea a ideilor.

Pentru Radu Petrescu, ideile zvâcnesc din cotidian şi se ascund tot în cotidian.

---

[5] . Costache Olăreanu, op. cit., p. 177.
[6] . Nicolae Oprea, op. cit., p. 5.
[7] . Gheorghe Crăciun, *„Şcoala ludică şi miza autenticităţii",* În *Calende*, nr. 11-12, 1993, p.7.

BDD-A21738 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:47 UTC)

Pentru Mircea Horia Simionescu, contingenţa e scena unui teatru pe care se repetă aceeaşi piesă.

Petru Creţia inventariază imaginile evanescente ale norilor ca şi cum ar trece în revistă lumea conceptelor platoniciene.

Perisabilitatea universului imediat e recompusă în cărţile lui Tudor Topa prin ochii pictorului şi ai bibliotecarului.

Cotidianul din jurnalele „târgoviştenilor" e deja unul ştiut, textualizat.

„Lumea este un text nu pentru că obiectele ei s-ar constitui într-o scriere naturală ce-şi aşteaptă lectura, ci pentru că substanţa ei e dinainte una integral transformată în propoziţii, în sensuri şi mesaje culturale cu valoare de prefabricat".

Ideea aceasta, de a te situa simultan în existenţă (real) şi în cultură, în experienţa ta şi în depozitul de experienţe literare acumulate de-a lungul timpului era sau redevenea nouă în literatura anilor '70, modelul unui personaj fiind, în acelaşi timp, social şi mitic (ca la Radu Petrescu şi Costache Olăreanu) cotidian şi livresc (de la Mircea Horia Simionescu şi Alexandru George).

Știm însă bine că într-un context literar dominat de obsesia adevărului social, politic şi istoric (explicabilă, într-o lume fără istorici, sociologi, etc.) cărţile ce încearcă să se sustragă cronologiei nu pot avea prea mare trecere.

Este şi cazul „târgoviştenilor" receptaţi mai degrabă ca nişte excentrici, decât ca nişte scriitori reprezentativi.

Timpul are răbdare, însă. Numai el aşază lucrurile la locul lor, în armonia care le-a fost dată, providenţial, haric!

BIBLIOGRAFIE

1. Crăciun, Gheorghe. (2003). „Școala ludică și miza autenticității". În Calende, nr. 11-12, 1993, p.7.
2. Olăreanu, Costache. (1994). „Poezie si autobiografie; Micul Paris". Bucureşti: Editura Cartea Românească.
3. Oprea, Nicolae. „Costache Olăreanu. Literatura autobiografică", În Calende, nr. 4-5(88-89), 1999, p.5.
4. Zaciu, Mircea. *„Departe. Costache Olăreanu*", În *Familia*, nr. 4, 1995, p.10.

BDD-A21738 © 2014 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:47 UTC)